

VÅGE TJENESTEN

Årsrapport 2022



Ældre@Sagen

Indhold

- 05** Vågetjenesten våger hos flere og flere
 - 06** Fordeling af køn
 - 07** Fordeling af alder
 - 08** Vågerne støtter både døende og eventuelle pårørende
 - 10** Vågerne tilbyder hjælp mange forskellige steder
 - 11** Sådan dækker vågetjenesten
-
- 12** Vigtigt at samarbejde med sygehuse og hjemmeplejen
 - 13** De lokale samarbejdspartnere er en forudsætning for, at I bliver brugt
-
- 14** Når døden indtræffer, før vågerne når frem
 - 16** Vågetjenester må sige nej til vågeopgaver
 - 19** Behovet for frivillige er meget forskelligt
 - 20** Behov for at udvide vågetjenestens tilbud
 - 22** Perioder helt uden vågehenvendelser
 - 23** Det største antal frivillige nogensinde
-
- 24** Vågetjenesten i tal
 - 25** Overblik over lokalafdelinger med vågetjeneste i hele Danmark
 - 26** Overblik over Ældre Sagens vågetjenester i Danmark

Forord

Denne årsrapport giver et indblik i Ældre Sagens vågetjeneste for 2022. Det var et år, hvor antallet af døende, som fik hjælp af vågetjenesten, steg i takt med, at corona kun prægede begyndelsen af året.

I 2022 blev der våget i mere end
10.156 timer hos flere end **710 døende**.

Samtidig var der samlet 862 frivillige i Ældre Sagens vågetjenester. Det er det største antal frivillige i vågetjenesten nogensinde.

Vi vil gerne sige mange tak til de mange aktivitetsledere i vågetjenesten, som har bidraget til denne rapport. Også tak til alle vågere og aktivitetsledere for jeres store indsats for døende og deres pårørende i 2022.

I 2022 drev 77 lokalafdelinger i Ældre Sagen i fællesskab 53 vågetjenester rundt om i landet. Aktivitetsledere fra 50 af vågetjenesterne svarede på det udsendte spørgeskema, hvilket giver en samlet svarprocent på 94 %.

God læselyst



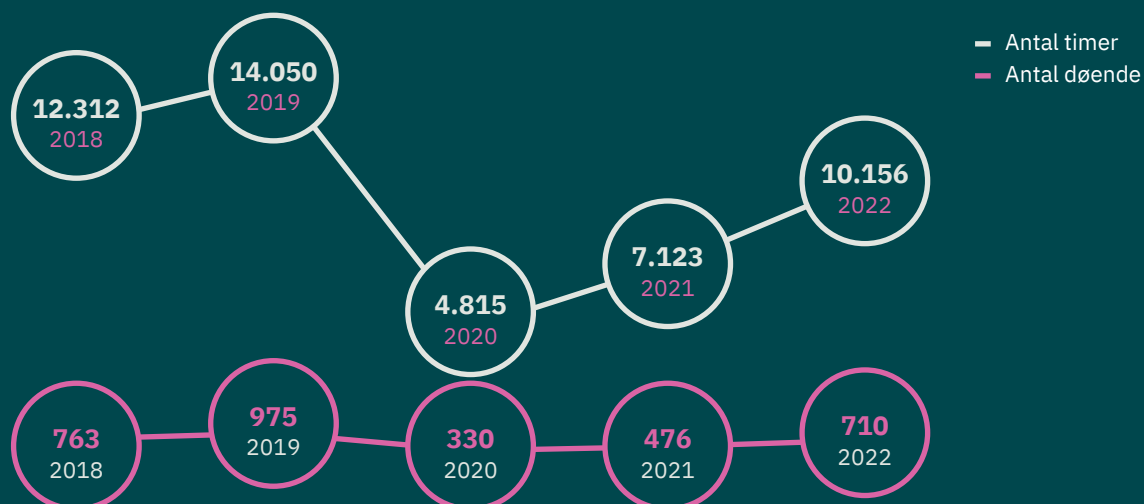
Vågetjenesten våger hos flere og flere

I 2022 vågede Ældre Sagens vågetjeneste i mere end 10.156 timer hos flere end 710 døende¹.

Vågetjenesten hjælper igen flere og flere. Efter et betydeligt fald i antal af vågninger i nedlukningsperioderne under corona, har antallet af døende, som vågerne har siddet hos, været stødt stigende siden 2020.

¹ Tallet er et minimumstal, da det ikke er alle vågetjenester, som har svaret på undersøgelsen.

Figur 1 **Antal døende og antal timer**



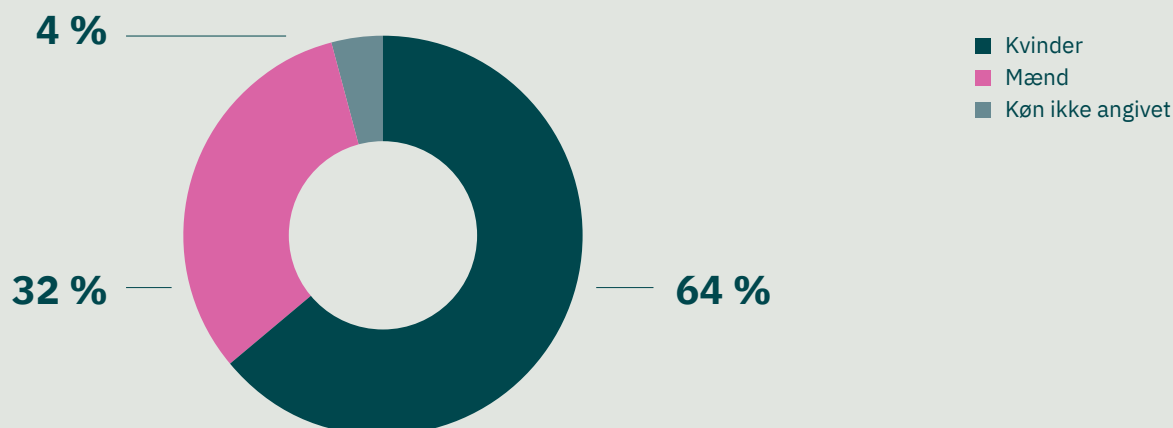
Fordeling af køn

Vågetjenesten har ligesom de foregående år våget hos flere kvinder end mænd.

"Vi var ude hos en dame, som var helt alene og boede på en lille gård langt ude. Her vågede vi i fem nætter, så det var en god indsats af vores vågere. Det var ikke alle nætter, vi kunne tilbyde, men de fleste."

Aktivitetsleder i vågetjenesten

Figur 2 **Fordeling af køn**



Fordeling af alder

Næsten tre ud af fire døende var 70 år eller derover, hvilket er en større andel end i de tre foregående år.

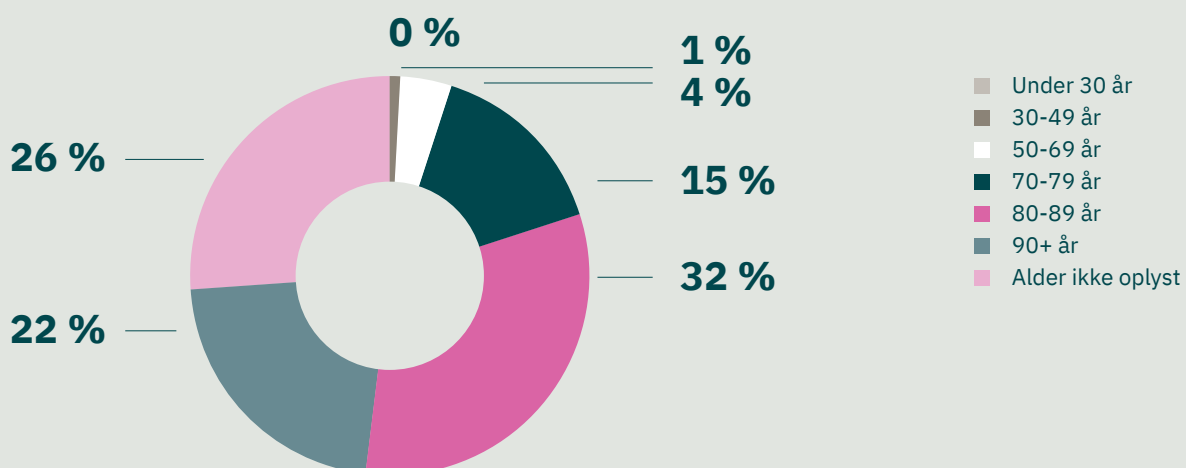
Over halvdelen af de døende, der blev våget hos i 2022 var 80 år eller derover.

I modsætning til i 2020 og 2021 blev der ikke våget hos døende under 30 år i 2022.

"Vi vågede ved en yngre mand, og var der i ca. 14 dage. Hans familie kunne ikke være der. Da vågningen var slut og han havde fået fred, ville de give os en gave, men selvfølgelig sagde vi pænt nej tak. Det resulterede i et pænt takkeskriv i avisen."

Aktivitetsleder vågetjenesten

Figur 3 **Fordeling af alder**



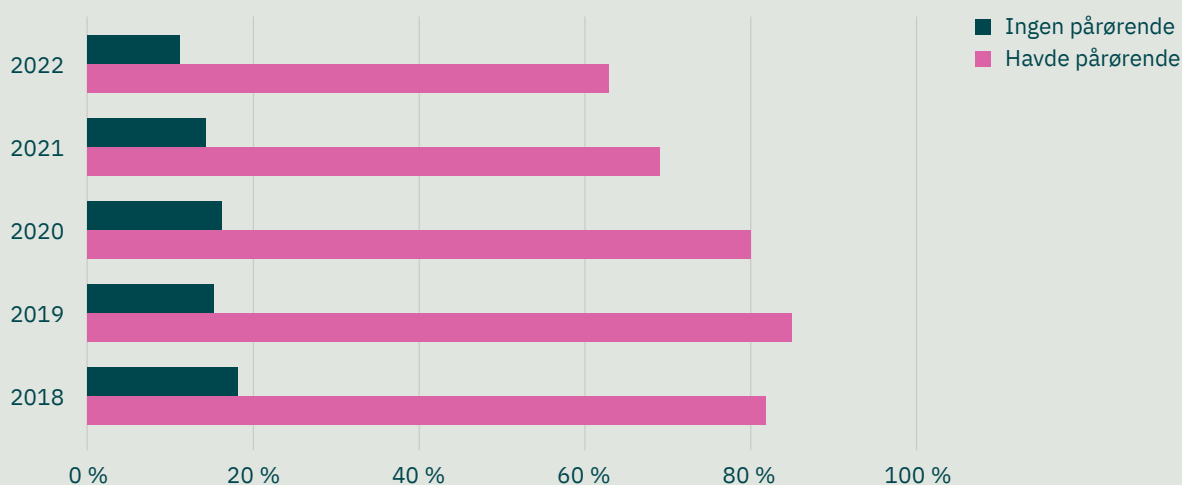
Vågerne støtter både døende og eventuelle pårørende

Næsten to tredjedele af de døende, som vågerne sad hos i 2022, havde pårørende. Det er lidt færre end de foregående år².

I næsten halvdelen af de vågeforløb, hvor den døende havde pårørende, havde vågerne kontakt til dem, og 34 af vågetjenesterne oplevede, at de også var en støtte for de pårørende.

Vågerne oplevede især, at det var en stor støtte, at de kunne våge, mens de pårørende fik en tiltrængt pause og fx kunne få sovet. Mange vågere oplevede også, at de var en støtte for pårørende, som boede langt væk, og derfor ikke kunne være til stede hele tiden hos den døende.

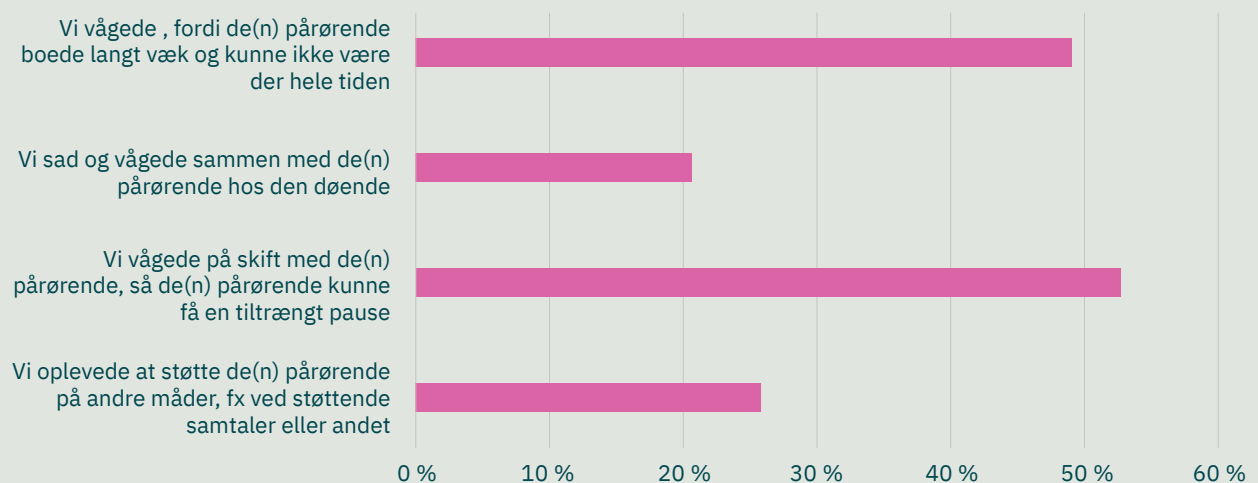
Figur 4 **Havde den døende pårørende?**



² I næsten en fjerdedel af vågeforløbene var det ikke oplyst, om den døende havde pårørende eller ej.



Figur 5 **Hvordan oplevede I, at I var en støtte for den/de pårørende?**



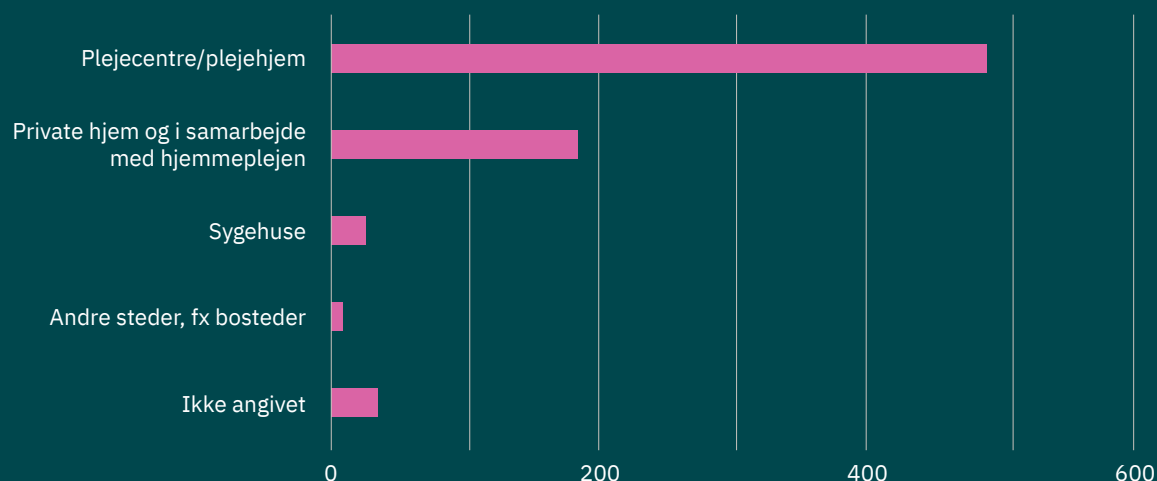
Vågerne tilbyder hjælp mange forskellige steder

Vågetjenesterne vågede på både plejehjem/plejecentre, i private hjem i samarbejde med hjemmeplejen, på sygehuse og andre steder som fx bosteder i 2022. Langt de fleste af vågeforløbene foregik på plejehjem/plejecentre (68 %). Godt hver fjerde forløb var i private hjem i samarbejde med hjemmeplejen. Derudover foregik en mindre del på sygehuse.

"Vi oplever meget taknemlighed fra de pårørende. Blandt andet sad vi hos en mand, som var døende. Hans familie havde siddet der på skift i dagtimerne. Et halvt år tidligere, havde han mistet sin ene søn, så familien var meget påvirkede over at skulle miste igen."

Aktivitetsleder vågetjenesten

Figur 6 **Hvor mange vågeforløb havde I på følgende steder i 2022?**



Sådan dækker vågetjenesten

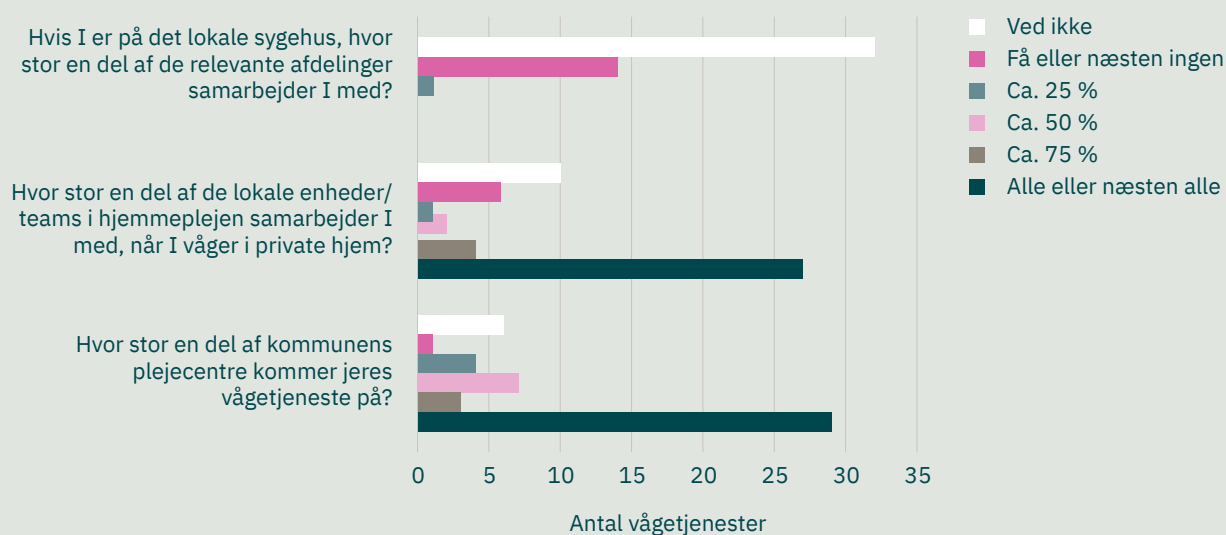
Næsten hver tredje vågetjeneste (29 %) tilbyder deres hjælp på alle eller næsten alle af kommunens plejecentre, og kun én vågetjeneste er til stede på få eller næsten ingen af plejehjemmene.

Lidt under en tredjedel (27 %) har et samarbejde med alle de lokale enheder/teams i hjemmeplejen, når de våger i private hjem. Alligevel var der mere end tre gange så mange vågeforsløb på plejehjem, som i private hjem sidste år.

"Vi har lavet forskellige ting for at gøre opmærksom på vågetjenesten. Vi tager ud og holder møder med plejehjemmene, hvor alle i personalet er med og ikke kun lederne. Vi har været ude på palliativ afdeling på deres kurser, og vi har en bod på Sundhedsdagen i kommunen. Vi reklamerer også i lokalavisen og i kirkebladet."

Aktivitetsleder vågetjenesten

Figur 7 **Hvor udbredt er vågetjenestens tilbud lokalt?**



Vigtigt at samarbejde med sygehuse og hjemmeplejen

Omkring hver fjerde af alle døende dør hjemme. Samtidig er tendensen, at flere og flere døende udskrives fra hospitalet for netop at dø hjemme.

Det er en rigtig god idé at etablere et fast samarbejde med sygehusene. Det kan både være sygehuset i jeres lokalområde, men det kan også være det nærmeste sygehus, selvom det ligger længere væk. Så er det nemmere for hospitalspersonalet at give besked til vågetjenesten, når en døende kommer hjem. Ved at styrke samarbejdet med hjemmeplejen og sygehusene omkring udskrivning, kan vågetjenesterne i endnu højere grad være med til at støtte døende og deres pårørende i eget hjem.

Få vågeforløb på hospitaler

Det er stadig kun en mindre del af vågetjenesterne, som våger på de lokale sygehuse og hospitaler. Da langt de fleste danskere stadig dør på sygehus, er der også et stort behov for vågetjenesten på sygehuse og hospitaler.

Tag kontakt til jeres konsulent

Hvis I kunne tænke jer at styrke samarbejdet med hjemmeplejen og/eller hospitalerne, kan I kontakte konsulenterne for vågetjenesten. De kan hjælpe med viden og støtte og kan sætte jer i kontakt med andre vågetjenester, som allerede har gode erfaringer med at samarbejde med hjemmeplejen eller sygehuse.

Sørg derfor for at få skabt et godt samarbejde med hjemmeplejen og det lokale sygehus, så plejepersonalet ved, at I findes og er trygge ved at bruge jer.

De lokale samarbejdspartnere er en forudsætning for, at I bliver brugt

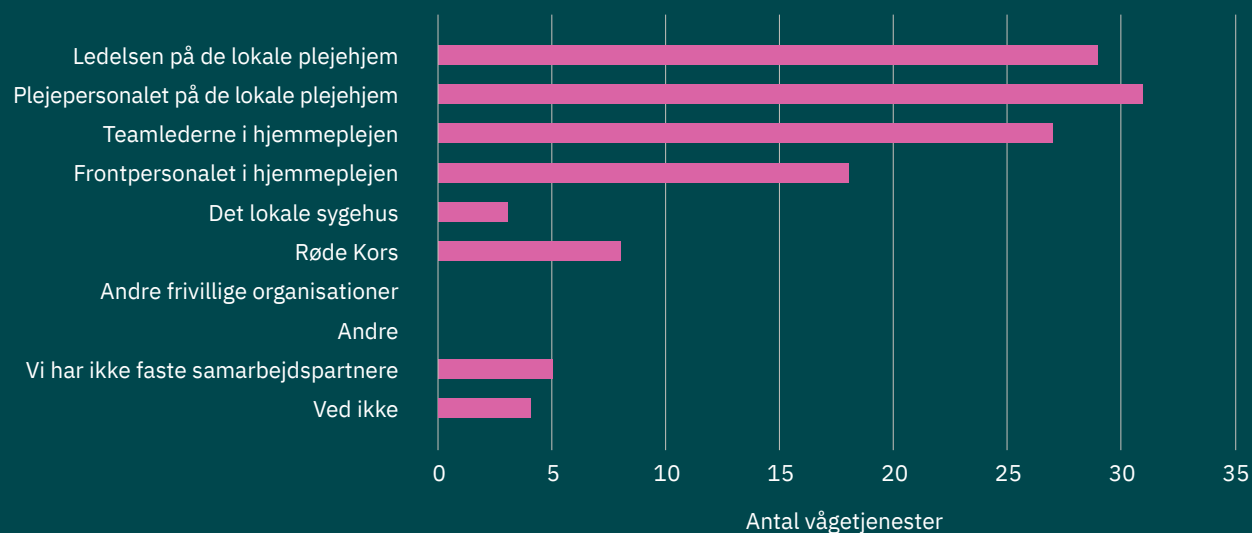
Ældre Sagens vågetjenester har en række lokale samarbejdspartnere, som bidrager til, at vågetjenesterne kan komme så bredt ud som muligt i deres område. Vågetjenesterne samarbejder især med de lokale plejehjem og hjemmeplejen. Her er det vigtigt, at plejepersonalet har et godt kendskab til vågetjenesten og er trygge ved at bruge jer. Det forudsætter tit, at I kommer ud på et personalemøde for at fortælle om vågetjenesten, og så de kan møde jer.

Derudover har flere vågetjenester et fast samarbejde med Røde Kors, hvor de fx enten har en fælles vågetjeneste, henviser til hinanden, eller låner vågere af hinanden, hvis de ikke selv kan dække en vagt. På den måde får endnu flere døende og deres pårørende mulighed for at få hjælp af vågetjenesten.

"Vi bestræber os på at besøge plejehjemmene en gang om året, da det er vores erfaring, at det virker rigtig godt at være synlig."

Aktivitetsleder vågetjenesten

Figur 8 Lokale samarbejder



Når døden indtræffer, før vågerne når frem

40 vågetjenester oplevede i 2022 at blive kontak- tet for sent om en vågeopgave, så den blev aflyst, inden den første våger nåede ud til den døende. Det drejede sig om i alt 132 vågeforløb.

Ligesom året før, var årsagen i størstedelen af tilfældene, at personen nåede at dø, inden den første våger nåede frem. 15 vågetjenester opleve- de desuden en aflysning, fordi de pårørende selv tog over.

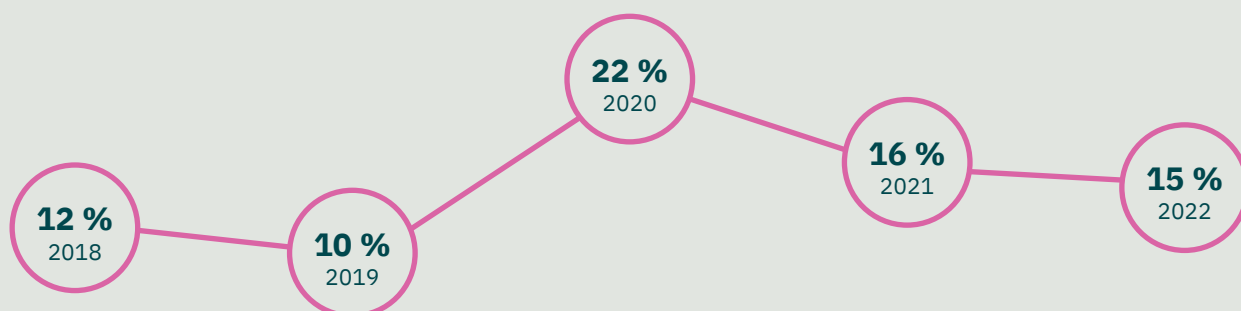
Ældre Sagens vågetjenester fik i alt 894 henven- delser om vågeforløb i 2022, hvoraf 132 blev aflyst, hvilket svarer til 15 %. Det er et lille fald fra 2021, men stadig langt flere end før corona- ned- lukningen.

I Ældre Sagens vågetjenester arbejder vi fortsat på at få et tættere samarbejde med personalet på hospitaler, plejehjem og i hjemmeplejen. Målet er, at vågetjenesten indgår som en fast del i persona- lets arbejdsgange, så de bl.a. husker at kontakte vågetjenesten i tide, netop for at nedbringe antal- let aflyste vågeforløb.

"Vi inviterer plejehjemmet og hjemme- plejen med til vores vågemøder, så vi kan få en snak om, hvordan besøgene opleves både af våger og modtager. Det har vi rigtigt gode erfaringer med."

Aktivitetsleder vågetjenesten

Figur 9 **Aflysning af vågeopgaver**





Vågetjenester må sige nej til vågeopgaver

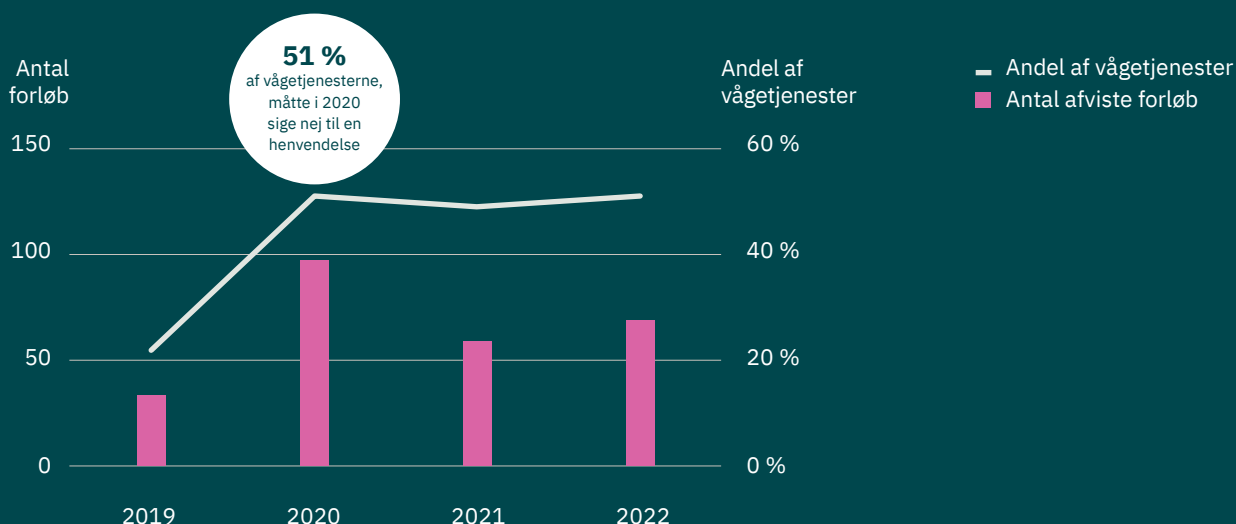
Godt halvdelen af vågetjenesterne oplevede, at de måtte sige nej til henvendelser om vågeopgaver i 2022. Det samme gjorde sig gældende i 2021, hvor det drejede sig om 49 % af vågetjenesterne.

I 69 tilfælde var vågetjenesten nødt til at sige nej til en henvendelse. Det er en stigning fra 2021, hvor de måtte svare nej til 60 henvendelser.

Den vigtigste årsag til, at vågetjenesterne måtte afvise en henvendelse, var, at de havde en anden vågeopgave i gang og ikke havde frivillige nok, til at tage begge opgaver (54 %). I halvdelen af tilfældene skyldtes det, at der ikke var nogen frivillige, som kunne tage en vagt.

40 % af alle vågetjenesterne har i 2022 oplevet vågeforløb, hvor de kun delvist kunne dække vagterne. Det drejede sig om i alt 160 vågeforløb. Her var den primære årsag, at de manglede frivillige.

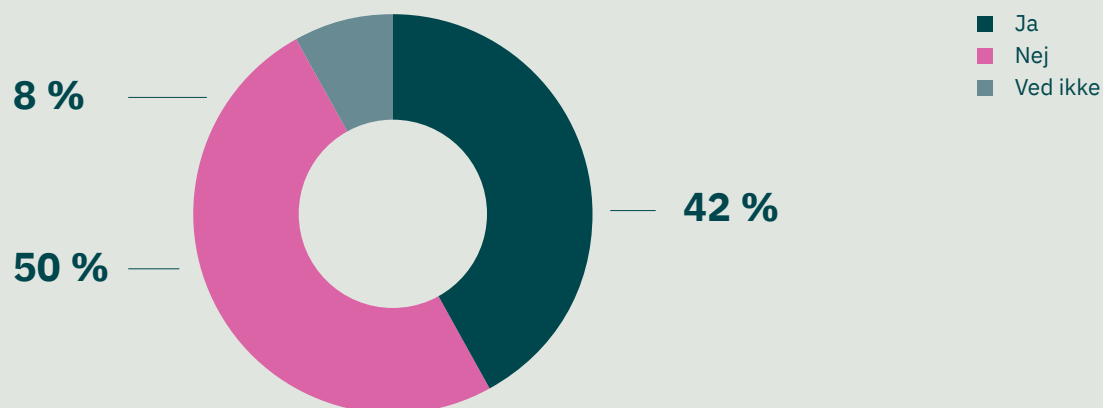
Figur 10 **Afviste henvendelser**



"Vi mangler vågere til nattevagterne. Selvom vi har en stor vågetjeneste, er det kun tre-fire stykker, der reelt ønsker at våge om natten."

Aktivitetsleder vågetjenesten

Figur 11 **Har I oplevet vågeforløb, hvor I kun delvist kunne dække vagterne?**





Behovet for frivillige er meget forskelligt

Næsten fire ud af 10 vågetjenester mangler frivillige for at kunne imødekomme efterspørgslen på hjælp fra vågetjenesten. Aktivitetslederne vurderer samlet set, at de mangler 150 nye vågere.

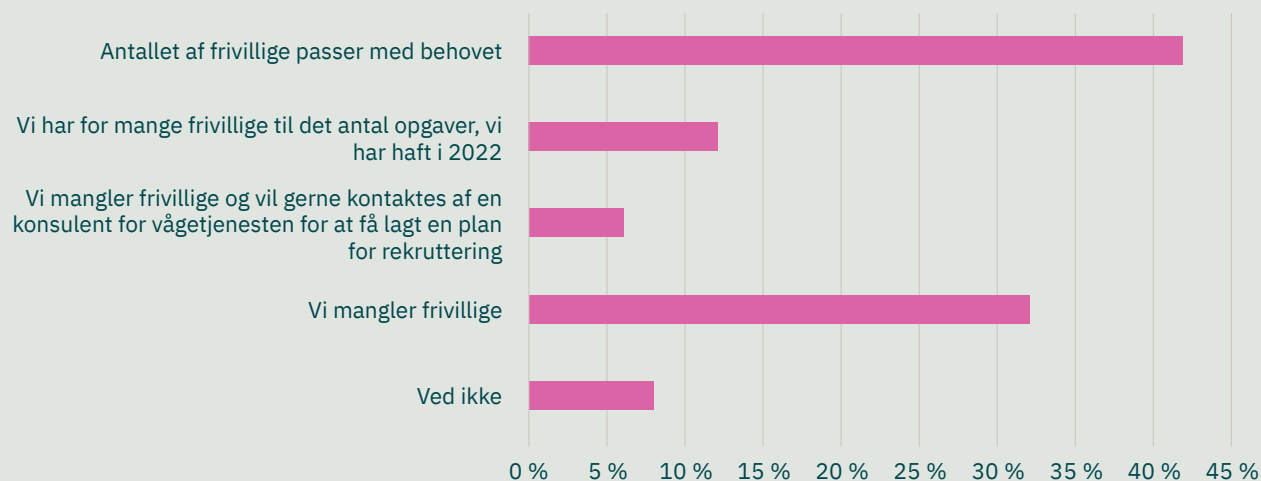
42 % svarer, at de har det antal frivillige, som passer til behovet.

Kun i lidt over hver tiende vågetjeneste er de for mange vågere i forhold til efterspørgslen og mangler opgaver.

"Jeg syntes ikke, vi kan blive for mange, da de frivillige er meget aktive/erhvervsaktive og derfor ikke kan tage så mange vagter, som udbydes. Vi ville gerne kunne dække alle de bestilte vågetimer, men det kan vi ikke på nuværende tidspunkt."

Aktivitetsleder vågetjenesten

Figur 12 **Hvordan passer antallet af frivillige til efterspørgslen på hjælp fra vågetjenesten?**

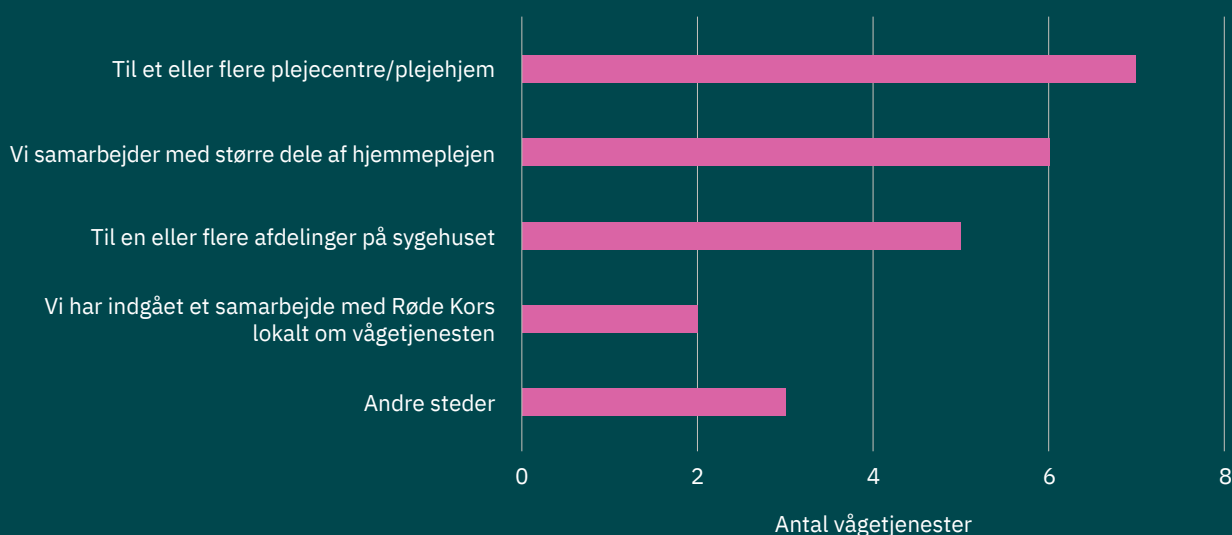


Behov for at udvide våge- tjenestens tilbud

16 vågetjenester oplevede i 2022 et behov for at udvide deres tilbud i deres lokalområde, så endnu flere kan få hjælp af vågetjenesten. 13 af dem er allerede i gang med at udvide deres tilbud enten til et eller flere plejecentre/ plejehjem, til at samarbejde med større dele af hjemmeplejen eller til én eller flere afdelinger på sygehuset. Derudover har to vågetjenester udvidet deres tilbud ved at indgå et samarbejde med Røde Kors.

Over halvdelen af de vågetjenester, som ikke i øjeblikket oplever, at der lokalt er behov for at udvide deres tilbud, svarer, at de har brug for at være flere frivillige, hvis det i fremtiden skal være muligt at tilbyde hjælp til endnu flere.

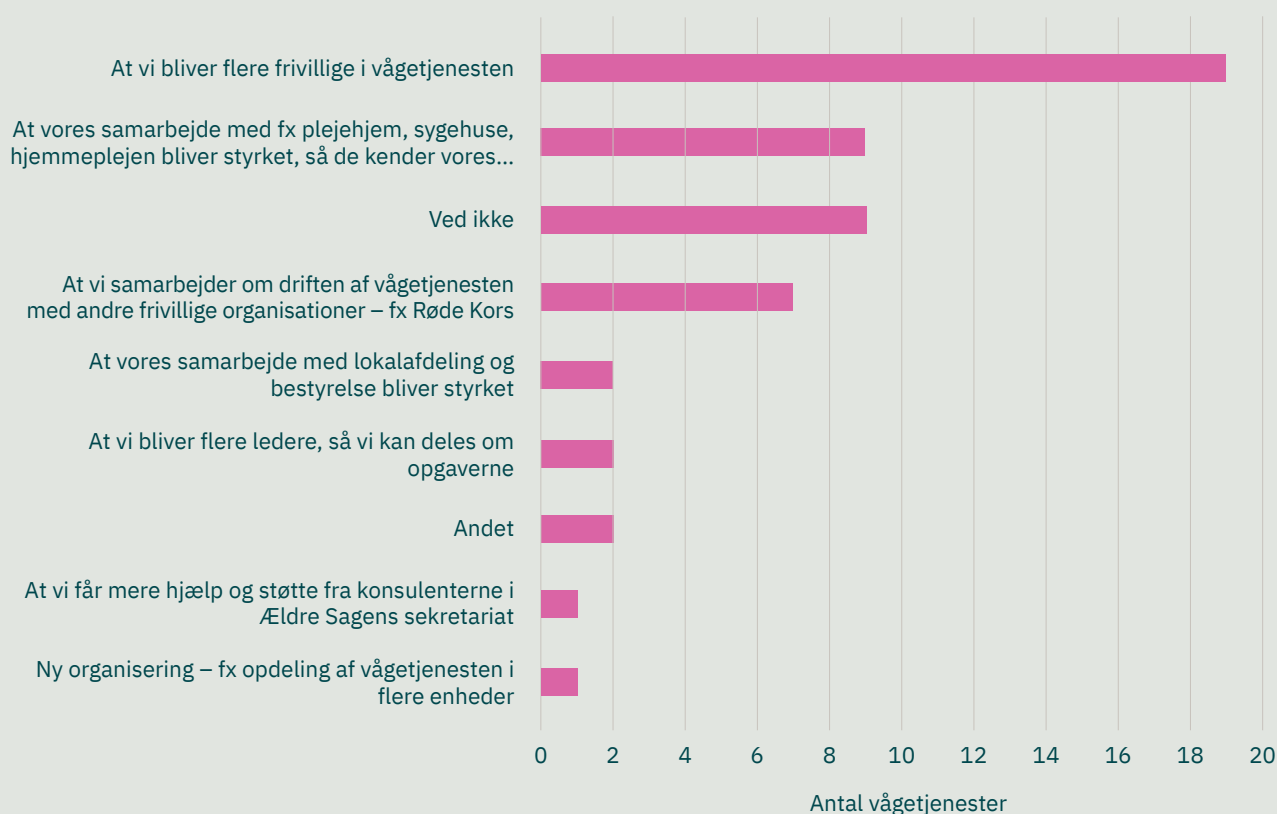
Figur 14 **Hvordan har I udvidet eller er i gang med at udvide jeres tilbud?**



"2022 har også været præget af corona. Vi ville gerne have haft et møde med kommunen, som vi plejer at have en gang om året. Dette møde blev først på året aflyst på grund af corona og har siden ikke været muligt på grund af skiftende ledere af hjemmeplejen."

Aktivitetsleder vågetjenesten

Figur 15 **Hvis det skulle vise sig i fremtiden, at der er behov for at udvide vågetjenestens tilbud i jeres lokalområde, hvad skulle der til, for at det kunne være muligt for jer?**



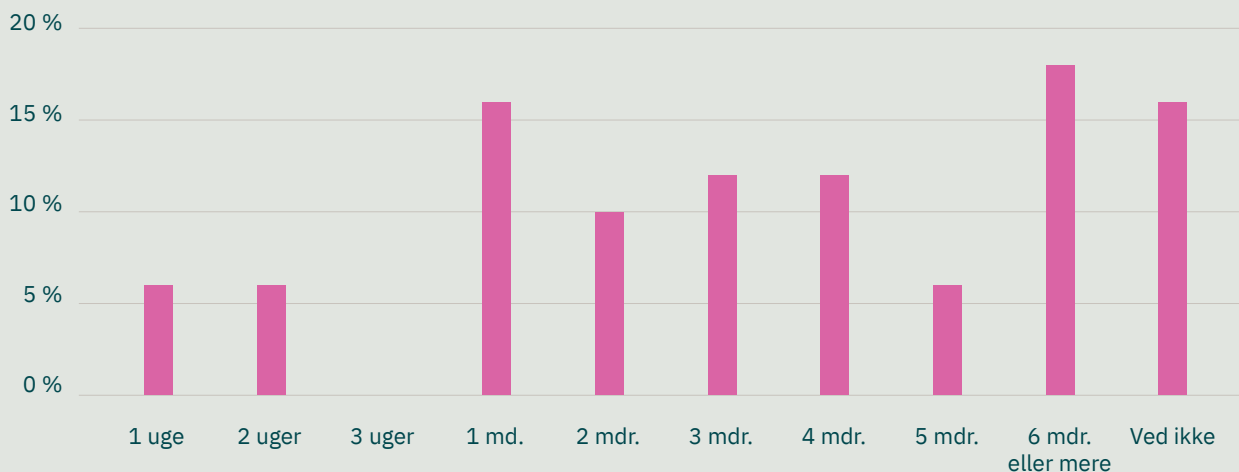
Perioder helt uden vågehenvendelser

I 2022 har vågetjenesterne haft perioder, hvor de ikke er blevet kaldt ud til vågeopgaver. Mens tre ud af 10 vågetjenester typisk blev kaldt ud mindst en gang om måneden, så var det op mod halvdelen, som oplevede, at der gik tre måneder eller mere mellem de fik en henvendelse.

Flere af vågetjenesterne var i 2022 stadig præget af corona og derfor helt eller delvist lukket ned i de første måneder af året, hvilket også har betydet længere perioder uden opgaver.

Samtidig arbejder mange vågetjenester med at få genetableret samarbejdet med plejepersonalet efter corona-nedlukningen. Dette er nødvendigt for at sikre, at personalet igen husker at tilkalde vågetjenesten, når der er døende og pårørende, som har brug for hjælp.

Figur 16 **Hvad var den længste periode I havde i 2022, hvor I ikke blev kaldt ud til en vågeopgave?**



Det største antal frivillige nogensinde

I 2022 var der 862 frivillige vågere fordelt på 53 vågetjenester.

Det er det største antal frivillige i Ældre Sagens vågetjeneste nogensinde. I 2022 kom der 25 nye aktivitetsledere til.

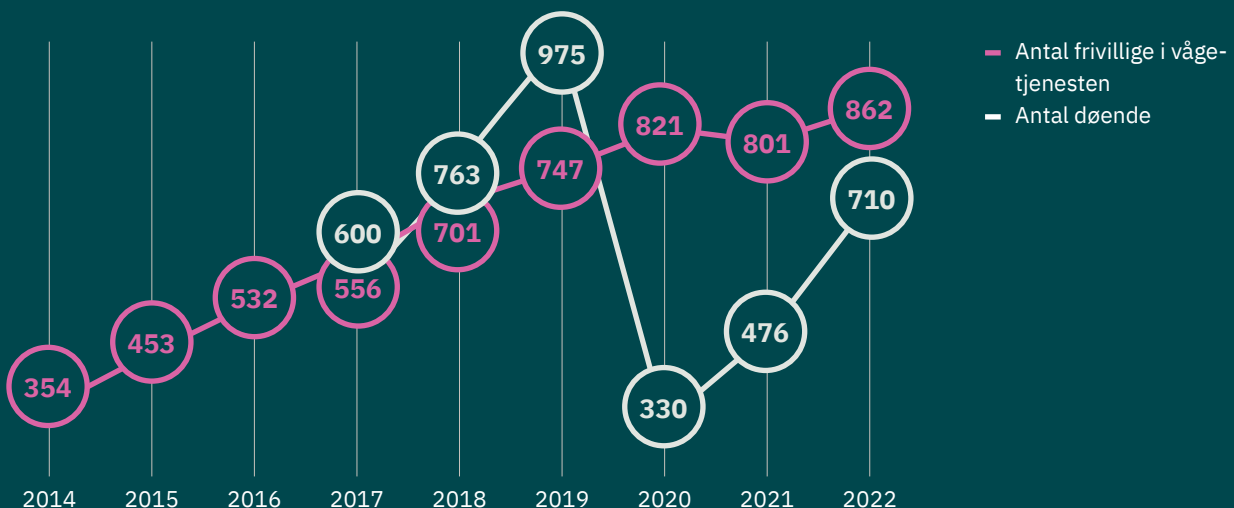
Aktivitetslederne har ansvar for at drive vågetjenesterne, så døende og deres pårørende får hjælp. De sørger også for, at de frivillige trives med opgaven.

Rollen som aktivitetsleder indebærer bl.a. at passe vågetelefonen, planlægge vågevagterne, formidle vågetjenestens indsats og samarbejde med personalet bl.a. på plejecentre, i hjemmeplejen og på hospitaler.

Det omfatter også rekruttering og samtaler med nye vågere, og at holde jævnlige møder i vågegruppen, hvor vågerne deler erfaringer fra deres vågeopgaver. I flere vågetjenester har lederne glæde af at være flere om at dele opgaverne. Således var der to eller flere ledere i 21 af vågetjenesterne.

Aktivitetslederne brugte i gennemsnit 9,8 timer om måneden på det frivillige arbejde i vågetjenesten. Det er en lille stigning fra 2021, hvor gennemsnittet lå på 8,5 timer.

Figur 17 **Antal frivillige og døende**



Vågetjenesten i tal

862

frivillige

68%

af vågeopgaverne foregik
på plejecentre

53

Vågetjenester



10.156

vågede timer

32%

af de døende var
mænd



62%

af de døende havde
pårørende

Overblik over lokalafdelinger med vågetjeneste i hele Danmark

Ud af Ældre Sagens 215 lokalafdelinger var der 77 afdelinger, som tilbød vågetjeneste i 2022. Nogle af lokalafdelingerne samarbejdede om de-

res vågetjeneste, hvilket betød, at der i alt var 53 vågetjenester rundt om i Danmark ved udgangen af 2022.



Overblik over Ældre Sagens vågetjenester i Danmark

DISTRIKT	VÅGETJENESTE	OPSTARTS ÅR	ANTAL FRIVILLIGE	ANTAL AKTIVITETSLEDERE
1	Arden, Hadsund, Hobro og Mariager	2009	17	2
	Frederikshavn-Læsø, Sæby og Skagen	2017	19	2
	Morsø	2006	10	2
	Nibe	2019	13	1
	Aars	2022	19	2
2	Sallingsund	2019	12	1
	Skive-Spøttrup-Sundsøre	2016	8	1
	Skjern-Tarm	2013	6	1
3	Brædstrup	2013	11	1
	Ebeltoft	2022	8	1
	Gjern ³	2011	13	1
	Hedensted	2018	12	1
	Hinnerup	2018	6	2
	Horsens og Horsens Nord	2011	16	4
	Juelsminde	2019	17	2
	Kjellerup	2017	9	1
	Purhus	2012	11	1
	Rougsø-Sønderhald ³	2009	7	1
	Samsø	2010	11	2
	Silkeborg	2021	10	2
	Them	2013	8	1
	Tørring-Uldum	2015	16	1
4	Brørup, Rødding, Holsted og Vejen	2013	39	2
	Kolding	2017	13	1
	Ølgod	2018	18	1

³ Indgår ikke i undersøgelsen

DISTRIKT	VÅGETJENESTE	OPSTARTS ÅR	ANTAL FRIVILLIGE	ANTAL AKTIVITETSLEDERE
5	Gråsten ³	2011	2	1
6	Højfyn	2010	9	1
	Langeland	2010	20	3
	Langeskov-Munkebo og Kerteminde	2021	7	2
	Middelfart	2016	28	1
	Nordfyn ³	2012	26	1
	Nyborg-Ullerslev	2014	8	1
	Odense	2012	16	1
	Ærø	2005	20	3
	Ørbæk	2012	5	1
7	Møn-Bogø, Præstø og Vordingborg	2016	30	1
	Nykøbing Falster-Sydfalster, Nørre Alslev, Nysted, Saksøbing og Stubbekøbing	2014	31	4
8	Nykøbing-Rørvig	2015	9	1
	Ramsø	2017	8	1
	Ringsted	2022	21	2
	Solrød	2015	7	1
	Tornved-Svinninge	2019	20	2
9	Allerød	2012	17	2
	Farum og Værløse	2016	16	2
	Fredensborg	2014	15	1
	Frederikssund, Jægerspris, Skibby og Slangerup	2018	22	1
	Helsingør	2014	16	1
10	Albertslund	2014	16	1
	Brøndby	2017	15	1
	Frederiksberg	2018	9	2
	Høje Taastrup	2015	12	1
	København: Amager 2300, København City, Valby, Vanløse, Østerbro	2013	35	2
	Tårnby-Dragør	2017	14	2
Hovedtotal: 53			782	80

³ Indgår ikke i undersøgelsen

Tak til vågetjenestens aktivitetsledere, som har bidraget til denne årsrapport

Rapporten er baseret på et spørgeskema, som blev sendt ud til aktivitetslederne i Ældre Sagens vågetjenester. 77 lokalafdelinger drev i fællesskab 53 vågetjenester i Danmark pr. 1.1. 2022. 50 af dem svarede på spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 94 %.

Vi vil gerne sige mange tak til de mange aktivitetsledere af vågetjenesten, som har bidraget til denne rapport. Også tak til alle vågere og aktivitetsledere for jeres store indsats for døende og deres pårørende i 2022.